

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2016/53
Karar Sayısı : 2016/118
Karar Tarihi : 22.6.2016
R.G. Tarih-Sayısı : Tebliğ edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 14. ve 15. maddelerinin, Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Davacıların, paylı malik olduğu taşınmaza davalı idarenin kamulaştırmasız el atması nedeniyle oluşan zararlarının tazmini talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I- İPTALİ İSTENİLEN KANUN HÜKÜMLERİ

3194 sayılı Kanun'un itiraz konusu 14. ve 15. maddeleri şöyledir:

“Madde 14- Belediye veya valilikler, imar planlarının uygulanması sırasında, bir gayrimenkulün tamamını kamulaştırmadan o yerin muayyen saha, yükseklikte ve derinliğindeki kısmı üzerinde kamu yararı amacıyla irtifak hakkı tesis edebilir.

Belediyeler veya valilikler, mümkün olan yer ve hallerde mal sahibinin muvafakatiyle, bedelsiz irtifak hakkı verme karşılığında, bedelsiz irtifak hakkı tesis edebilir.”

“Madde 15- İmar planlarına göre yol, meydan, yeşil saha, park ve otopark gibi umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan gayrimenkullerin bu kısımlarının ifrazına veya tevhidine izin verilmez.

İmar parselasyon planı tamamlanmış olan yerlerde yapılacak ifraz veya tevhidin bu planlara uygun olması şarttır.

İmar planlarında parsel cepheleri tayin edilmeyen yerlerde yapılacak ifrazların, asgari cephe genişlikleri ve büyüklükleri yönetmelikte belirtilen esaslara göre tespit edilir.

İmar planı dışında kalan alanlarda yönetmeliklerinde tayin edilecek miktarlardan küçük ifrazlara izin verilmez.”

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Osman KODAL tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 14. ve 15. maddelerinin iptalini talep etmiştir. Kanun'un "*İrtifak hakları*" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasında, belediye veya valiliklerin imar planlarının uygulanması sırasında bir gayrimenkulün tamamını kamulaştırmadan o yerin muayyen saha, yükseklikte ve derinliğindeki kısmı üzerinde kamu yararı amacıyla irtifak hakkı tesis edebileceği, ikinci fıkrasında ise belediye veya valiliklerin, mümkün olan yer veya hallerde mal sahibinin muvafakatiyle, bedelsiz irtifak hakkı verme karşılığında bedelsiz irtifak hakkı tesis edebileceği düzenlenmiştir.

4. Kanun'un "*İfraz ve tevhid*" başlıklı 15. maddesinin birinci fıkrasında imar planlarına göre yol, meydan, yeşil saha, park ve otopark gibi umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan gayrimenkullerin bu kısımlarının ifrazına veya tevhidine izin verilmeyeceği, ikinci fıkrasında imar parselasyon planı tamamlanmış olan yerlerde yapılacak ifraz veya tevhidin bu planlara uygun olmasının şart olduğu, üçüncü fıkrasında imar planlarında parsel cepheleri tayin edilmeyen yerlerde yapılacak ifrazların, asgari cephe genişlikleri ve büyüklüklerinin yönetmelikle belirtilen esaslara göre tespit edileceği, son fıkrasında ise imar planı dışında kalan alanlarda yönetmeliklerinde tayin edilecek miktarlardan küçük ifrazlara izin verilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

5. İtiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'de bakılmakta olan dava, davalı idare tarafından gerçekleştirilen imar parselasyon planında, park ve spor alanında kalan davacıların paylı malik olduğu taşınmaza davalı idarenin kamulaştırmaz el atması nedeniyle açılan tazminat talebine ilişkindir. Davalı idare vekili tarafından birinci oturumdan sonra mahkemeye verilen cevap dilekçesinde, dava konusu taşınmaza idare tarafından fiili müdahalede bulunulmadığı, mülkiyet hakkının kısıtlanmasının imar uygulamasından kaynaklandığından uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu belirtilerek görev itirazında bulunulduğu halde mahkemece görev itirazı ile ilgili bir karar verilmemiş ise de 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesine göre olumlu görev uyuşmazlığının çıkartılabilmesi için görev itirazının hukuk mahkemesinde en geç birinci oturumda yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla birinci oturumdan sonra görev itirazında bulunulduğundan olumlu görev uyuşmazlığının çıkarılması mümkün değildir.

6. Diğer taraftan bakılmakta olan davada, Kanun'un itiraz konusu 14. maddesinde belirtildiği şekilde, parselasyon planında park ve spor alanında kalan davacıların paylı malik olduğu taşınmaz üzerinde idare tarafından tesis edilmiş bedelli veya bedelsiz irtifak hakkı bulunmadığı gibi taşınmazın üzerine irtifak hakkının kurulmasının gerekip gerekmediği noktasında taraflar arasında bir uyuşmazlık da söz konusu değildir. Bu bağlamda itiraz konusu İmar Kanunu'nun 14. maddesinin bakılmakta olan davada uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

Esas Sayısı : 2016/53
Karar Sayısı : 2016/118

7. Ayrıca davacılar, ifraz işlemi için belediyeye yapmış oldukları başvuru sonucunda, parselasyon planında park ve spor alanında kalan taşınmazdaki paylarının bedelsiz olarak terk edilmediği takdirde ifraz işlemi gerçekleştirilemeyeceğinin davalı belediye tarafından bildirilmesi üzerine taşınmazdaki paylarını bedelsiz terk etmek zorunda kaldıklarını, bedelsiz terk işleminin sebebi olan Kanun'un 15. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüşler ise de Kanun'un itiraz konusu 15. maddesi, imar planı veya imar parselasyon planı tamamlanmış yerlerde bulunan taşınmazlarla ilgili ifraz ve tevhid işlemlerine ilişkin esasları düzenlemekte olup davacıların ifraz talepleri sonucunda ortaya çıktığını belirttikleri uyuşmazlığın bakılmakta olan kamulaştırmasız el atmadan kaynaklanan tazminat davasında çözümlenmesine olanak bulunmamaktadır. Dolayısıyla itiraz konusu İmar Kanunu'nun 15. maddesi de söz konusu davada uygulanacak kural değildir.

8. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kurallara ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III- HÜKÜM

3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 14. ve 15. maddelerinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu maddelere ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 22.6.2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Zühtü ARSLAN

Burhan ÜSTÜN

Engin YILDIRIM

Üye

Üye

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Serruh KALELİ

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Üye

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Alparslan ALTAN

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Üye

Üye

Esas Sayısı : 2016/53
Karar Sayısı : 2016/118

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ